

4.4 Εξισώσεις και Ανισώσεις που ανάγονται σε Πολυωνυμικές

ΘΕΩΡΙΑ

● Ρητές εξισώσεις

Είναι οι εξισώσεις στις οποίες ένας όρος τουλάχιστον είναι ρητή παράσταση του x .

● Άρρητες εξισώσεις

Είναι οι εξισώσεις στις οποίες εμφανίζεται ο άγνωστος x κάτω από το ριζικό.

● Τριγωνομετρικές εξισώσεις

Λέγονται οι εξισώσεις στις οποίες εμφανίζεται ως άγνωστος το $\eta\mu x$ ή $\sigma\upsilon\nu x$ ή $\epsilon\phi x$ ή $\sigma\phi x$.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ

- Για τη λύση των **ρητών εξισώσεων** ακολουθούμε τα παρακάτω βήματα:
 - Θέτουμε περιορισμούς για τις παραστάσεις που βρίσκονται στους παρονομαστές (να είναι διάφοροι του μηδενός).
 - Κάνουμε απαλοιφή παρονομαστών και λύνουμε την αντίστοιχη πολυωνυμική εξίσωση.
 - Ελέγχουμε ποιες από τις ρίζες που βρήκαμε ικανοποιούν τους αρχικούς περιορισμούς.
- Για τη λύση των **άρρητων εξισώσεων** ακολουθούμε τα παρακάτω βήματα:
 - Θέτουμε περιορισμούς για τις παραστάσεις που βρίσκονται κάτω από το ριζικό (να είναι μεγαλύτερες ή ίσες του μηδενός).
 - Υψώνουμε και τα δύο μέλη της εξίσωσης σε κατάλληλη δύναμη, με στόχο να διώξουμε τα ριζικά και να καταλήξουμε σε πολυωνυμική εξίσωση.
 - Λύνουμε την πολυωνυμική εξίσωση και ελέγχουμε αν οι ρίζες ικανοποιούν τους περιορισμούς αλλά και αν επαληθεύουν την αρχική εξίσωση.
- Για τη λύση **τριγωνομετρικών εξισώσεων**, των οποίων η μορφή αντιστοιχεί σε πολυωνυμικές εξισώσεις, ακολουθούμε τα παρακάτω βήματα:
 - Θέτουμε τον άγνωστο τριγωνομετρικό αριθμό ίσο με μια νέα μεταβλητή ω .
 - Αν έχουμε $\eta\mu x$, $\sigma\upsilon\nu x$, πρέπει $-1 \leq \omega \leq 1$ ($\omega = \eta\mu x$ ή $\sigma\upsilon\nu x$).
 - Αν έχουμε $\epsilon\phi x$, $\sigma\phi x$, πρέπει $\sigma\upsilon\nu x \neq 0$, $\eta\mu x \neq 0$ (αντίστοιχα).
 - Λύνουμε την αντίστοιχη πολυωνυμική εξίσωση.

2. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ).

- i) Η εξίσωση $\sqrt[4]{x+5} = -2$ έχει λύση. Σ □ Λ □
- ii) Η εξίσωση $\sqrt{x+2} + 4 = -\sqrt{x-8}$ έχει λύση. Σ □ Λ □
- iii) Η εξίσωση $x^2 + x^3 + x + 7 = 0$ είναι άρρητη. Σ □ Λ □
- iv) Όταν υψώνουμε και τα δύο μέλη μιας εξίσωσης στο τετράγωνο, προκύπτει ισοδύναμη εξίσωση. Σ □ Λ □
- v) Η εξίσωση $\eta\mu^4x + \sigma\upsilon\nu x^4 + \sigma\upsilon\nu x - 1 = 0$ ανάγεται σε πολυωνυμική. Σ □ Λ □
- vi) Η ανίσωση $\sqrt{x-1} \geq -3$ αληθεύει για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Σ □ Λ □
- vii) Η εξίσωση $\sqrt{x^2+1} = -4$ είναι αδύνατη. Σ □ Λ □
- viii) Για τη λύση της εξίσωσης: $\sqrt[3]{x-1} - 2\sqrt{x-1} - 4 = 0$, θέτω $\sqrt[6]{x-1} = \omega$. Σ □ Λ □

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**A ομάδα****3.** Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $x^8 + 15x^4 - 16 = 0$

β) $(x-3)^4 - 4(x-3)^2 + 3 = 0$

4. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $x^6 - 4x^2 + 3 = 0$

β) $1 - 4\sigma\upsilon\nu^4x = 3(1 - 2\sigma\upsilon\nu^2x)$

5. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $\sqrt{x-2} + \sqrt{x-4} = 2$

β) $\sqrt{x+1} + \sqrt{x-2} = \sqrt{2x+3}$

6. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $8\eta\mu^3x + 8\eta\mu x - 5 = 0$

β) $2\sigma\upsilon\nu^3x + \eta\mu^2x + 4\sigma\upsilon\nu x - 3 = 0$

γ) $4\eta\mu^3x + \sigma\upsilon\nu 2x - 1 = 0$

δ) $\sigma\upsilon\nu^4x + \sigma\upsilon\nu 2x - 2 = 0$

7. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $\frac{\sqrt{x}-2}{\sqrt{x}-1} = \frac{\sqrt{x}-3}{\sqrt{x}-5}$

β) $\sqrt{x^2+3x+12} + \sqrt{x^2+3x+5} = 7$

γ) $\sqrt{x^2+5x+10} = x+4$

δ) $x\sqrt{x+5} = (x+5)\sqrt{x}$

8. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $\sqrt[3]{x} + \sqrt{x} - 2 = 0$

β) $\sqrt[4]{x-9} = \sqrt{x} - 3$

γ) $x + \sqrt{x+6} = 6$

9. Να λύσετε τις ανισώσεις:

$$\alpha) x^3 - 7x + 6 > 0$$

$$\beta) x^4 - 6x^2 + 8 > 0$$

$$\gamma) x^3 + x^2 - 4x - 4 \leq 0$$

$$\delta) 2x^3 - 9x^2 + 7x + 6 \geq 0$$

10. Να λύσετε τις ανισώσεις:

$$\alpha) \sqrt{x+2} > x$$

$$\beta) x - 1 < \sqrt{x^2 - 4x + 7}$$

$$\gamma) \sqrt{x+1} < \sqrt{x+2} - 1$$

$$\delta) \sqrt{x - \sqrt{x-1}} > 1$$

11. Να λύσετε τις ανισώσεις:

$$\alpha) \frac{x^3 + 4x - 1}{x + 3} < 1$$

$$\beta) \frac{x^2}{x + 1} - \frac{2}{x^2 - 1} \geq \frac{4}{x - 1}$$

$$\gamma) \frac{x + 2}{x + 1} + \frac{3}{x^2 - 1} > \frac{x}{x - 1}$$

$$\delta) \frac{1}{x + 2} + \frac{2}{x + 1} \geq \frac{3}{x^2 + 3x + 2}$$

12. Να λύσετε τις εξισώσεις:

$$\alpha) \frac{x^2}{x + 1} - \frac{3x}{x - 1} + \frac{1}{x^2 - 1} = -\frac{13}{3}$$

$$\beta) \frac{x^3 + x + 2}{x + 1} = x + 1$$

$$\gamma) \frac{x^2}{(x + 2)(3x + 4)} = \frac{x}{(x - 3)(3x + 4)} - \frac{x}{(x - 3)(x + 2)}$$

$$\delta) 3\epsilon\varphi^2x + 3 = \frac{16\epsilon\varphi^2x}{1 + \epsilon\varphi^2x}$$

Β ομάδα

13. Να λύσετε τις εξισώσεις:

$$\alpha) \sqrt[3]{-x^2 + 6x - 8} = x - 2$$

$$\beta) \sqrt{x + \sqrt{x + 2}} = 2$$

$$\gamma) \sqrt[3]{x(x + 2)} = x + 2$$

$$\delta) \sqrt{x + \sqrt{x + 13}} = \sqrt{10 - x}$$

14. Να λύσετε τις εξισώσεις:

$$\alpha) \sqrt{-x - 1} - 1 = \frac{1}{\sqrt{x^3 - x}}$$

$$\beta) \frac{4 - \sqrt{x}}{2} = \frac{\sqrt{4x - 31}}{4 + \sqrt{x}}$$

$$\gamma) x + \sqrt{x^2 - x + \lambda^2 + 1} = \lambda, \lambda \in \mathbb{R}$$

$$\delta) x^2 + x - \sqrt{x^2 + x + 12} = 0$$

15. Να λύσετε τις εξισώσεις:

$$\alpha) (x^2 - 2x)^3 - 7(x^2 - 2x + 5) + 29 = 0$$

$$\beta) (x - 1)(x - 2)(x - 3) = 24$$

16. Να λύσετε τις εξισώσεις:

$$\alpha) \sqrt{x} - \frac{6}{\sqrt{x}-1} = 2$$

$$\beta) \sqrt{x - \sqrt{x-1}} + \sqrt{x + \sqrt{x-1}} = 3$$

$$\gamma) \sqrt{x^2 + 6x + 7} = x - \lambda, \lambda \in \mathbb{R}$$

$$\delta) \sqrt{\eta\mu^2x + 3} = \sqrt{\sigma\upsilon\nu^2x + 1} + 1$$

17. Αν οι πλευρές ενός ορθογωνίου διαφέρουν κατά 1 και η διαγώνιος ισούται με τη μεγαλύτερη από αυτές αυξημένη κατά 1, να βρείτε τις διαστάσεις του ορθογωνίου.

18. Να λύσετε τις εξισώσεις:

$$\alpha) x^3 - \frac{1}{x^3} - 6\left(x - \frac{1}{x}\right) + 2 = 0$$

$$\beta) (x - 1)^4 = 2(x^2 - 1)$$

19. Να λύσετε τις εξισώσεις:

$$\alpha) 2\sigma\upsilon\nu x + \sqrt[3]{\sigma\upsilon\nu x} = 3$$

$$\beta) \sqrt{x+5} - \sqrt{x} = \frac{19}{\sqrt{x+5}}$$

20. Να λύσετε την εξίσωση:

$$\sqrt{x-2} + \sqrt[4]{x^2 - 3x + 2} + \sqrt[6]{3x-6} = 0$$

21. Να λύσετε την εξίσωση:

$$x^2 + x + 10 + \sqrt{x^2 + x + 12} = 18$$

22. Να λύσετε την ανίσωση:

$$\sqrt{5x + 2\sqrt{3x+3}} > 2$$

23. Να βρείτε την τιμή του $\omega \in (0, \pi)$, ώστε το $x - 1$ να είναι παράγοντας του πολυωνύμου

$$P(x) = x^4 - (\sigma\upsilon\nu^2\omega)x^3 + 2(\eta\mu\omega)x^2 + x - 4.$$

24. Να λυθεί η εξίσωση: $2x^4 - 7x^3 + 9x^2 - 7x + 2 = 0$

25. Να λυθεί η ανίσωση: $\sqrt{4 - \sqrt{2+x}} \geq \sqrt{2-x}$

26. Το κόστος ημερήσιας παραγωγής x προϊόντων μιας επιχείρησης δίνεται από τη συνάρτηση $K(x) = 37x + 30$ (δεκάδες Ευρώ), ενώ οι εισπράξεις δίνονται από τη συνάρτηση $E(x) = x^3 - 6x^2$ (δεκάδες Ευρώ). Να βρείτε πόσες τουλάχιστον μονάδες προϊόντων πρέπει να παράγονται ημερησίως, για να υπάρχει κέρδος στην επιχείρηση.

ΤΕΣΤ 1°**ΘΕΜΑ 1°:** Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ).

- i) Η εξίσωση $x^3 - \sqrt{2}x + 12 = 0$ είναι άρρητη. Σ Λ
- ii) Η εξίσωση $\sqrt{x-2} + \lambda^2 + 2 = x^2 - 4$ έχει λύση τη $x = 2$. Σ Λ
- iii) Η ανίσωση $x^4 + 4x^2 + 3 > 0$ ισχύει για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Σ Λ
- iv) Η εξίσωση $\eta\mu^3x + 2\eta\mu x + 4 = 0$ έχει λύσεις. Σ Λ
- v) Η εξίσωση $x^3 + 4x^2 + 4x + 1 = 0$ είναι αντίστροφη. Σ Λ

ΘΕΜΑ 2°: Να λύσετε την εξίσωση:

$$(x^2 + 2x)^3 - 4(x^2 + 2x)^2 + 3(x^2 + 2x) = 0$$

ΘΕΜΑ 3°: Να λυθεί η εξίσωση: $x^2 + 3x + \sqrt{x^2 + 3x + 1} = 1$ **ΤΕΣΤ 2°****ΘΕΜΑ 1°:** Να λύσετε την εξίσωση:

$$(x + 2)^8 - 15(x + 2)^4 - 16 = 0$$

ΘΕΜΑ 2°: Να λύσετε την εξίσωση:

$$2\sigma\upsilon\nu^4x - 5\sigma\upsilon\nu^3x + 5\sigma\upsilon\nu x - 2 = 0$$

ΘΕΜΑ 3°: Να λύσετε την ανίσωση:

$$3x^4 - x^3 - 9x^2 + 9x - 2 \leq 0$$

- 10.** Δίνεται το πολυώνυμο $P(x)$ με παράγοντες $x - 2$ και $x - 3$. Να δείξετε ότι το πολυώνυμο $Q(x) = P[P(x + 1) + 3] + 6P^2(4x - 1) + 5$, αν διαιρεθεί με $x - 1$, δίνει υπόλοιπο 5.
- 11.** Δίνεται το πολυώνυμο $P(x) = x^3 + ax^2 + bx + \gamma$ με ακέραιους συντελεστές. Να βρείτε τους a, b, γ , αν το $P(x)$ έχει ρίζες τρεις διαδοχικούς ακέραιους και το άθροισμα των συντελεστών του ισούται με -6 .
- 12.** Δίνεται η συνάρτηση f με τύπο $f(x) = x^4 + (\lambda - 2)x^2 + \lambda + 1$, να βρείτε τις τιμές του $\lambda \in \mathbb{R}$, ώστε η γραφική παράσταση της f να τέμνει τον άξονα $x'x$ σε τέσσερα διαφορετικά σημεία.
- 13.** Να λύσετε τις ανισώσεις:
- α) $x^2 + 5x - 2\sqrt{x^2 + 5x + 13} > -10$ β) $\left(\frac{x^3}{2-x}\right)^3 + \left(\frac{x^3}{2-x}\right)^2 - \left(\frac{x^3}{2-x}\right) - 1 > 0$
- 14.** Δίνεται το πολυώνυμο $f(x) = x^4 - x^3 - x^2 - x - 2$, $x \in \mathbb{R}$.
- α) Να αποδείξετε ότι το $x + 1$ είναι παράγοντας του $f(x)$ και να βρείτε το πηλίκο $\pi(x)$ της διαίρεσης του $f(x)$ με το $x + 1$.
- β) Να αποδείξετε ότι το $x - 2$ είναι παράγοντας του $\pi(x)$ και να βρείτε το πηλίκο $\pi(x)$ της διαίρεσης του $\pi(x)$ με το $x - 2$.
- γ) Να βρείτε τα διαστήματα στα οποία η γραφική παράσταση της f βρίσκεται πάνω από τον άξονα $x'x$. (Πανελλήνιες Εξετάσεις)
- 15.** Δίνεται το πολυώνυμο $P(x) = x^3 + ax^2 + bx + 12$, με $a, b, \gamma \in \mathbb{R}$.
- α) Να βρείτε τα a, b , αν ισχύει: $P(x + 2) - P(x) = 6x(x + 2)$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$.
- β) Να βρείτε την τιμή του αθροίσματος: $S_n = 6 \cdot 3 + 12 \cdot 4 + 18 \cdot 5 + \dots + 6n(n + 2)$
- 16.** Δίνεται το πολυώνυμο $P(x) = x^2 + k$ με $k \in \mathbb{R}$. Να βρείτε την τιμή του k , ώστε το $P(x)$ να είναι παράγοντας του πολυωνύμου $P[P(x)] + 4 + k$.
- 17.** Δίνεται πολυώνυμο $P(x)$ με ρίζες τρεις διαδοχικούς ακέραιους αριθμούς και ακέραιους συντελεστές. Να δείξετε ότι ο αριθμός $P(k)$ είναι άρτιος για κάθε $k \in \mathbb{Z}$.
- 18.** Δίνεται το πολυώνυμο $P(x)$, για το οποίο ισχύει: $(x + 2)P(x - 1) + (3x + 1)P(2 - x) = x^3 + 6$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Να βρείτε τις τιμές $P(1)$ και $P(0)$.
- 19.** Δίνεται το πολυώνυμο $P(x)$, για το οποίο ισχύει η ισότητα: $P(x + 2) - P(x + 1) = x^2 + 1$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Αν το άθροισμα των συντελεστών του πολυωνύμου $P(x)$ είναι 8, να βρείτε την τιμή $P(5)$. ☺

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ**ΘΕΜΑ 1°:**

A. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ).

- i) Ο σταθερός όρος ενός πολυωνύμου $P(x)$ είναι πάντα ίσος με $P(0)$. Σ Λ
- ii) Το άθροισμα των συντελεστών ενός πολυωνύμου $P(x)$ είναι πάντα ίσο με $P(1)$. Σ Λ
- iii) Αν ο ρ είναι ρίζα της εξίσωσης: $\sqrt{3-x} = x^2 + x + 5$, τότε $\rho \in (-\infty, 3]$. Σ Λ
- iv) Η εξίσωση $x^3 + \kappa x^2 - 3x + 4 = 0$ αποκλείεται να έχει ρίζα το -2 , $\kappa \in \mathbb{Z}$. Σ Λ
- v) Το πολυώνυμο $P(x) = x^3 + x^2 + \kappa x + 2$, $\kappa \in \mathbb{Z}$, έχει παράγοντα το $x - 3$. Σ Λ

B. Τι λέγεται σταθερό πολυώνυμο;

ΘΕΜΑ 2°: Δίνεται το πολυώνυμο $P(x) = x^3 + ax^2 + bx + 2$, με ρίζες -1 και 2 .

- a) Να βρείτε τις τιμές των a , b .
- β) Να βρείτε την τρίτη ρίζα.
- γ) Να λύσετε την ανίσωση $P(x) > 0$.

ΘΕΜΑ 3°: Να λυθεί η εξίσωση:

a) $x^3 + \frac{1}{x^3} = x + \frac{1}{x}$ (1)

- β) αν a είναι η μεγαλύτερη ρίζα της (1), να βρείτε (χωρίς να λυθεί) το πλήθος των ριζών της εξίσωσης: $x^4 - (3a + 1)x^2 + a - 3 = 0$

ΘΕΜΑ 4°: Δίνεται η συνάρτηση $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ με τύπο $f(x) = 3x^3 - 7x^2 - 7x + 3$

- a) Να βρείτε τα σημεία στα οποία η γραφική παράσταση της f τέμνει τους άξονες.
- β) Να βρείτε τα διαστήματα στα οποία η γραφική παράσταση της f βρίσκεται πάνω από τον άξονα $x'x$.